

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Р І Ш Е Н Н Я

від 01 грудня 2015 року № 10-4

м. Київ

Про результати аудиту стану фінансово-господарської діяльності Державного територіально-галузевого об'єднання “Південно-Західна залізниця”

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту стану фінансово-господарської діяльності Державного територіально-галузевого об'єднання “Південно-Західна залізниця”. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. За підсумками 2014 року Державне територіально-галузеве об'єднання “Південно-Західна залізниця” (далі – Південно-Західна залізниця, Залізниця) збільшило чистий прибуток порівняно з 2013 роком в 2,2 раза, його розмір становить 144,1 млн гривень. Залізницю включено до Переліку підприємств державного сектору економіки, які мають найбільші за розміром активи (станом на 31.12.2014). Також її включено до Реєстру великих платників податків на 2015 рік.

Відбулося підвищення ефективності використання активів Залізниці та її господарської діяльності. Існуюча система внутрішнього контролю дозволяла у 2014 році та протягом 9 місяців 2015 року забезпечувати самостійне виявлення можливих ризиків та мінімізацію їх впливу на фінансово-господарську діяльність Південно-Західної залізниці. Прибутковість Залізниці від основної діяльності в 2014 році зросла на 1,2 відс. й становила 8,2 відсотка. Однак частка зношеності основних засобів Залізниці сягає майже 100 відсотків, що свідчить про необхідність їх оновлення.

Наявний рівень ресурсів не забезпечує погашення всіх зобов'язань Залізниці протягом року. Вона неспроможна сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність. Це призводить до залежності від позикового капіталу та створює фінансові ризики. Станом на

30.06.2015 зобов'язання Південно-Західної залізниці за кредитами та облігаціями становили 7,9 млрд гривень.

2. Виконання у 2014 році та протягом 9 місяців 2015 року функціональних повноважень Міністерством інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) як головним органом виконавчої влади щодо формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері залізничного транспорту та уповноваженим органом управління майном в частині управління фінансово-господарською діяльністю Південно-Західної залізниці було недостатнім та неналежним.

Пріоритетні напрями розвитку галузі залізничного транспорту на 2014 рік Мінінфраструктури не визначило.

Всупереч вимогам Закону України “Про управління об’єктами державної власності” та власному наказу розроблення і затвердження стратегічних планів розвитку Залізниці Мінінфраструктури не забезпечило.

Конкурсний відбір на посаду начальника Залізниці, передбачений Порядком проведення конкурсного відбору керівників суб’єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 № 777, Мінінфраструктури не проводило.

Державна адміністрація залізничного транспорту України (далі – Укрзалізниця) як орган управління залізничним транспортом загального користування не скористалася наданими їй Законом України “Про залізничний транспорт” (стаття 10) повноваженнями та не забезпечила створення цільового фонду інвестиційних ресурсів для вирішення загальногалузевих проблем розвитку залізничного транспорту. На 2014-2015 роки придбання рухомого складу не передбачалося і фактично не здійснювалося.

3. Частина нормативно-правових документів, що застосовуються уповноваженими органами виконавчої влади, які здійснюють управління підприємствами державного сектору економіки, не адаптовані до чинних нормативно-правових актів і потребують змін.

Затверджена Міністерством фінансів України Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки (наказ від 14.02.2006 № 170), яка застосовується органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати управління такими підприємствами, потребує перегляду. Підставою для її аналізу були правові документи, які втратили чинність.

Затверджена Укрзалізницею Інструкція про проведення контрольних заходів фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій залізничного транспорту України (наказ від 03.02.2012 № 039-Ц) містить посилення на стандарти державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна, затвержені наказами Головкин України від 09.08.2002 № 168 та від 13.07.2004 № 185, які втратили чинність у 2012 році.

Розпорядчі акти Укрзалізниці та Південно-Західної залізниці, якими встановлено порядок розподілу одержаного чистого прибутку, **не визначають вичерпного переліку виплат**, які повинні здійснюватися **за рахунок прибутку**. Зазначене створює можливості для коригування планових і фактичних показників витрат.

Затверджений Законом України від 07.07.1999 № 847 “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” **перелік містить структурні підрозділи (не юридичні особи) Південно-Західної залізниці**, в той час як сама вона з цього переліку **виключена**.

4. Затверджений Міністерством транспорту України **статут Південно-Західної залізниці не приведено у відповідність з нормами чинного законодавства**.

Правонаступником Мінтрансу стало Міністерство інфраструктури України, однак **змін до статуту про зміну назви органу управління майном з 2011 року Мінінфраструктури не внесло**.

В порушення вимог частини третьої статті 74 Господарського кодексу України Мінінфраструктури як уповноважений орган, до сфери управління якого належить Південно-Західна залізниця, **розмір її статутного капіталу не встановило**. Статут Залізниці **не приведено у відповідність з вимогами статті 57 Господарського кодексу України**, якою передбачено, що статут повинен містити, зокрема, розмір і порядок утворення статутного капіталу.

Два підприємства, які згідно з статутом Південно-Західної залізниці входять до її складу, були **реорганізовані**. Проте **змін до статуту про їх виключення Мінінфраструктури не внесло**.

З 2010 року **в складі Південно-Західної залізниці юридичні особи відсутні**. Фактично з цього часу Південно-Західна залізниця перестала бути об’єднанням. Зазначене **не відповідає нормам Закону України “Про залізничний транспорт”**, згідно з якими залізниця є об’єднанням, до складу якого входять підприємства. З часу реєстрації ПАТ “Українська залізниця” до вказаного Закону внесено зміни, якими надано інше визначення терміну залізниця, і вказана невідповідність вже усунена.

5. Нормативні акти, які регламентують порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб’єкта господарювання державного сектору економіки, **не враховують специфіки діяльності залізниць України**, які функціонують як єдиний виробничо-технологічний комплекс. Як наслідок, **визначена цими документами процедура подання і затвердження фінансових планів Залізниці на 2014 та 2015 рік не дотримувалася**.

Замість фінансових планів кожної залізниці Кабінет Міністрів України затверджував зведені фінансові плани залізниць.

6. У порушення вимог наказу Мінінфраструктури від 07.09.2011 № 351 **Укрзалізниця надавала дозволи на списання об’єктів рухомого складу, залишкова вартість яких перевищувала 10,0 тис. гривень**.

Фактично, на підставі наказів Укрзалізниці, а не Мінінфраструктури, Південно-Західна залізниця у 2014 році та I півріччі 2015 року списала **245 одиниць об'єктів рухомого складу** первісною та залишковою вартістю понад 10,0 тис. гривень.

Водночас з п'яти переданих в оренду локомотивів два не повернено. Вони перебувають на території ремонтного заводу (за договором відповідального зберігання, який уклав орендар) у розібраному вигляді. Через відсутність основних складових запасних частин транспортування локомотивів до Південно-Західної залізниці неможливе. Орендна плата в повному обсязі не надійшла. Судове рішення про стягнення коштів на користь Залізниці не виконано. Як наслідок, Залізниця недоотримала **1050,8 тис. грн** (орендна плата та штрафні санкції).

7. Російська Федерація, яка визнана країною-агресором, має доступ до інформації про здійснення всіх вантажних перевезень територією України.

Починаючи з 1992 року Україна є членом Ради із залізничного транспорту держав – учасниць СНД. Інформаційно-обчислювальний центр залізничних адміністрацій розташований у місті Москві та є структурним підрозділом Головного обчислювального центру Міністерства шляхів сполучення Російської Федерації. Лише у цьому Центрі визначається місцезнаходження вантажних вагонів і контейнерів на основі автоматизованих систем пономерного обліку. Реєстрація об'єктів рухомого складу в автоматизованих системах обліку є обов'язковою для здійснення перевезень територією України та за кордоном. Зазначене, в умовах проведення бойових дій на Південному Сході України, може мати непередбачені негативні наслідки.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту стану фінансово-господарської діяльності Державного територіально-галузевого об'єднання "Південно-Західна залізниця" затвердити.

2. За результатами аудиту поінформувати Верховну Раду України.

3. Направити відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати Кабінету Міністрів України та запропонувати:

3.1 забезпечити приведення у відповідність з вимогами чинного законодавства:

- Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170;

- Інструкції про проведення контрольних заходів фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій залізничного транспорту України, затвердженої наказом Укрзалізниці від 03.02.2012 № 039-Ц;

3.2 ініціювати зміни до Закону України від 07.07.1999 № 847 “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації”, якими з переліку об’єктів виключити відділки Південно-Західної залізниці (Коростенський, Конотопський, Козятинський, Жмеринський), які входять до її складу як структурні підрозділи без права юридичної особи;

3.3 доручити Міністерству інфраструктури України, як відповідальному за формування державної політики у сфері залізничного транспорту, вивчити питання щодо обмеження доступу Російської Федерації до інформації про вантажні перевезення, що здійснюються Україною власною територією.

4. Направити рішення Рахункової палати та Звіт за результатами аудиту до Міністерства інфраструктури України для вжиття заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень та подальшого їх попередження.

5. Рішення Рахункової палати, Звіт та результати їх розгляду об’єктом контролю оприлюднити на офіційному веб-сайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Зарембу І.М.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута